



ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ
TENDERS REVIEW AUTHORITY

Λεωφ. Γρίβα Διγενή 81-83, 2ος όροφος, Τ.Θ. 24820, 1304 Λευκωσία
Τηλ.: 22445100, Φαξ: 22445107, Email: tra@aap.gov.cy, Web: www.tra.gov.cy

Προσφυγή Αρ. 17/2024

Μεταξύ:

LOGICOM SOLUTIONS LTD

Αιτητών

v.

ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Αναθέτουσας Αρχής

**Αναθεωρητική Αρχή
Προσφορών:**

Ανδρούλα Πούγιουρου, Πρόεδρος
Κάριν Γεωργιάδου, Μέλος
Ανδρέας Καρύδης, Μέλος
Πάρις Κωνσταντινίδης, Μέλος
Χριστίνα Σαββίδου, Μέλος

Αιτητές:

LOGICOM SOLUTIONS LTD

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

- Αλέξανδρο Γαβριηλίδη δια Σκορδής, Παπαπέτρου & Σία Δ.Ε.Π.Ε., Δικηγόρο Αιτήτριας Εταιρείας
- Χρυσόστομο Κρητιώτη, Διευθύνοντα Σύμβουλο Αιτήτριας Εταιρείας
- Μάριο Βασιλείου, Ανώτερο Διευθυντή Προσφορών Αιτήτριας Εταιρείας
- Λούη Ηλιάδη, Διευθυντή Επιχειρηματικής Ανάπτυξης Αιτήτριας Εταιρείας

Αναθέτουσα Αρχή:

ΤΜΗΜΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

- Κυριακή Παπαδοπούλου, Δικηγόρο της Δημοκρατίας
- Αλέξανδρο Αργυρού, Λειτουργό Πληροφορικής

Ημερομηνία έκδοσης Απόφασης: 06 Ιουνίου 2024

ΑΠΟΦΑΣΗ

Αντικείμενο της παρούσας Προσφυγής, η οποία καταχωρήθηκε από την εταιρεία Logicom Solutions Limited (στο εξής «οι Αιτητές»), είναι η απόφαση του Τμήματος Υπηρεσιών Πληροφορικής, Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής (στο εξής «η Αναθέτουσα Αρχή») ημερ. 29.03.2024, που γνωστοποιήθηκε στους Αιτητές μέσω τηλεομοιότυπου, να απορρίψει την προσφορά των Αιτητών και να αναθέσει το διαγωνισμό ΤΥΠ2022/014/A/A και τίτλο «*The provision of services for the Implementation, Maintenance and Operation of the New National Visa Information System of the Republic of Cyprus (new CY-VIS)*» (στο εξής «ο Διαγωνισμός») στην εταιρεία G.C.C. (Computers) Limited (στο εξής «ο Επιτυχών Προσφοροδότης»).

Σύμφωνα με την Έκθεση Γεγονότων, τα Έγγραφα του Διαγωνισμού αναρτήθηκαν στο ηλεκτρονικό σύστημα σύναψης συμβάσεων στις 24.02.2022, το οποίο περιλαμβάνει αυτόματες διαδικασίες δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕΕΚ) και στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας (ΕΕΔ).

Αφού δόθηκαν διευκρινίσεις και διενεργήθηκαν τροποποιήσεις στα Έγγραφα του Διαγωνισμού, κατόπιν αιτημάτων των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων και της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, δόθηκαν παρατάσεις στις ημερομηνίες υποβολής των προσφορών συνολικής διάρκειας 82 ημερών και πραγματοποιήθηκαν

διορθωτικές προκηρύξεις μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος σύναψης συμβάσεων. Την 01.07.2022 ορίστηκε τριμελής Επιτροπή Αξιολόγησης αποτελούμενη από τρεις λειτουργούς του Τμήματος Υπηρεσιών Πληροφορικής, ένας εκ των οποίων βρισκόταν υπό καθεστώς απόσπασης στο Υπουργείο Εξωτερικών, οι οποίοι στις 04.07.2022 υπέγραψαν τις δηλώσεις ευσυνειδησίας. Στις 06.07.2022 ανοίχθηκαν οι φάκελοι των προσφορών, οι οποίες καταγράφηκαν σε ειδικό έντυπο. Εμπρόθεσμα είχαν υποβληθεί έξι (6) προσφορές από διάφορους οικονομικούς φορείς, περιλαμβανομένων των Αιτητών. Στις 04.09.2022 η Επιτροπή Αξιολόγησης ξεκίνησε τις επίσημες συνεδριάσεις της για την αξιολόγηση των προσφορών, στα πλαίσια της οποίας η Αναθέτουσα Αρχή ζήτησε διευκρινίσεις και/ή συμπληρωματικά στοιχεία από τους προσφοροδότες, οι οποίοι συμμορφώθηκαν.

Στις 29.03.2023 το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής υπέβαλε στο Συμβούλιο Προσφορών του Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής (στο εξής «ΥΦΕΚΨΠ») την Έκθεση Αξιολόγησης, το οποίο κατά την συνεδρία του ημερ. 07.04.2023 αποφάσισε αφενός όπως οι προσφορές των Οικονομικών Φορέων Adaptit SA και Hellenic Technical Enterprises Ltd τεθούν εκτός Διαγωνισμού λόγω παραβίασης ουσιωδών όρων των Εγγράφων του Διαγωνισμού και αφετέρου την κατακύρωση του Διαγωνισμού στον Επιτυχόντα Προσφοροδότη, με συνολικό ποσό κατακύρωσης €12.590.446,00, εξαιρουμένου του Φ.Π.Α, που ήταν η φθηνότερη προσφορά.

Στη συνέχεια, η Αναθέτουσα Αρχή εξασφάλισε την έκδοση πιστοποιητικού ανάθεσης της σύμβασης, εφόσον το έργο συγχρηματοδοτείται από Ευρωπαϊκά ταμεία, από το Γενικό Λογιστήριο, μετά που αυτό έλεγξε τη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης και διαπίστωσε ότι ήταν συμβατή με τη νομοθεσία που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις. Η απόφαση αυτή του Συμβουλίου Προσφορών γνωστοποιήθηκε στις 19.05.2023 σε όλους τους οικονομικούς φορείς που υπέβαλαν προσφορά. Αποτέλεσμα της γνωστοποίησης ήταν η καταχώρηση τριών Προσφυγών από προσφοροδότες ενώπιον της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών (στο εξής «η ΑΑΠ») κατά της απόφασης, δηλ. (α) η Προσφυγή υπ' αριθμό 21/2023 από την εταιρεία Adaptit & In Groupe, (β) η Προσφυγή υπ' αριθμό 22/2023 από τον οικονομικό φορέα Logicom Solutions Ltd (Αιτητές) και (γ) η Προσφυγή υπ' αριθμό 23/2023 από τον Οικονομικό Φορέα Hellenic Technical Enterprises Ltd.

Οι μεν Προσφυγές υπ' αριθμό 21/2023 και 23/2023 απορρίφθηκαν από την ΑΑΠ στις 25.08.2023 και 25.07.2023 αντίστοιχα, η δε 22/2023, αυτή των Αιτητών, είχε επιτυχές αποτέλεσμα, εφόσον με την απόφαση της ΑΑΠ ημερ. 25.08.2023 η προσβαλλόμενη απόφαση ακυρώθηκε. Με βάση την απόφαση αυτή της ΑΑΠ, το Συμβούλιο Προσφορών του ΥΦΕΚΨΠ, κατά τη συνεδρία του στις 15.09.2023, αποφάσισε όπως η Αναθέτουσα Αρχή προβεί στις ενέργειες που απαιτούντο προς συμμόρφωση με την απόφαση και για το σκοπό αυτό ζήτησε νομική αρωγή από τη Νομική Υπηρεσία ως προς τον περαιτέρω χειρισμό του υπό κρίση

Διαγωνισμού. Συγκεκριμένα, με την επιστολή της ημερ. 04.10.2023, υπέβαλε το ερώτημα κατά πόσον η Νομική Υπηρεσία κρίνει ορθή την πρόθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης να ζητήσει διευκρινίσεις και/ή συμπληρωματικά στοιχεία αναφορικά με τα έργα που έχουν υποβληθεί από τους οικονομικούς φορείς G.C.C. (Computers) Limited και Logicom Solutions Limited, προς τον σκοπό εξέτασης αν οι προσφορές τους πληρούσαν τους όρους του Διαγωνισμού. Η Αναθέτουσα Αρχή, στη βάση της θετικής απάντησης που εξασφάλισε από τη Νομική Υπηρεσία στο εν λόγω ερώτημά της, ζήτησε με τις επιστολές της ημερ. 08.11.2023 από τους πιο πάνω οικονομικούς φορείς διευκρινίσεις και/ή συμπληρωματικά στοιχεία, οι οποίοι και συμμορφώθηκαν.

Η Αναθέτουσα Αρχή στη συνέχεια έκρινε ότι στη βάση των διευκρινίσεων και/ή των συμπληρωματικών στοιχείων που υποβλήθηκαν από τον οικονομικό φορέα G.C.C (Computers) Limited, χρειάζοντο επιπλέον διευκρινίσεις τις οποίες ζήτησε με την επιστολή της ημερ. 05.01.2024, τις οποίες ο οικονομικός φορέας G.C.C έδωσε στις 30.01.2024.

Στη συνέχεια, στις 20.02.2024 το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής υπέβαλε στο ΥΦΕΚΨΠ την Συμπληρωματική Έκθεση Αξιολόγησης της Επιτροπής Αξιολόγησης, το οποίο κατά τη συνεδρία του ημερ. 29.02.2024, αφού μελέτησε τις εισηγήσεις της Επιτροπής Αξιολόγησης, αποφάσισε όπως οι προσφορές των οικονομικών φορέων Adaptit SA, Hellenic Technical Enterprises Ltd και NetU

Consultants Ltd τεθούν εκτός Διαγωνισμού ενόψει παραβιάσεων των δύο πρώτων οικονομικών φορέων ουσιωδών όρων των Εγγράφων του Διαγωνισμού, και λόγω μη ανταπόκρισης του τρίτου στο αίτημα της Αναθέτουσας Αρχής για παράταση της περιόδου ισχύος της προσφοράς του και της εγγύησης συμμετοχής του.

Το Συμβούλιο Προσφορών κατά την ίδια συνεδρία, προβαίνοντας σε κατάταξη των προσφοροδοτών που έκρινε ότι πληρούσαν τους όρους των Εγγράφων του Διαγωνισμού, ανάλογα με το ύψος του ποσού της προσφοράς τους, με πρώτους τους G.C.C (Computers) Limited και ακολουθούσαν οι Logicom Solutions Ltd και Newcytech Business Solutions Ltd, αποφάσισε την κατακύρωση της προσφοράς στην εταιρεία G.C.C (Computers) Limited, με συνολικό ποσό κατακύρωσης €12.590.446,00, εξαιρουμένου του Φ.Π.Α.

Η απόφαση αυτή του Συμβουλίου Προσφορών του ΥΦΕΚΨΠ, γνωστοποιήθηκε στη συνέχεια στις 29.03.2024 στους οικονομικούς φορείς G.C.C (Computers) Limited, Newcytech Business Solutions Ltd και Logicom Solutions Ltd, με αποτέλεσμα την καταχώρηση της υπό τον ως άνω αριθμό και τίτλο Προσφυγής από πλευράς Αιτητών, με την οποία βάλλουν κατά της κατακύρωσης του Διαγωνισμού στον Επιτυχόντα Προσφοροδότη, προβάλλοντας διάφορους λόγους.

Βασικοί πυλώνες των εισηγήσεων των Αιτητών, που συμπλέκονται, συνιστούν η κατ' ισχυρισμόν παραβίαση από πλευράς Αναθέτουσας Αρχής της αρχής της δεσμευτικότητας των αποφάσεων της ΑΑΠ και συνακόλουθα της αρχής της ιεραρχίας των διοικητικών οργάνων, καθώς και η ανεπίτρεπτη υπ' αυτής αναζήτηση διευκρινίσεων από τον Επιτυχόντα Προσφοροδότη κατά την επανεξέταση.

Από την άλλη, η δικηγόρος της Αναθέτουσας Αρχής υποστήριξε πλήρως την προσβαλλόμενη απόφαση σε όλες της τις πτυχές, δίνοντας τη δική της εκδοχή ως προς τα εγερθέντα θέματα από πλευράς Αιτητών.

Ιδιαίτερη αναφορά στις επιμέρους εισηγήσεις των δύο πλευρών θα γίνει κατωτέρω στα κατάλληλα σημεία.

Από την όλη επιχειρηματολογία του δικηγόρου των Αιτητών στη γραπτή του αγόρευση, προεξάρχουσα εισήγηση για ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης εντοπίζεται η κατ' ισχυρισμόν παραβίαση της αρχής του δεδουλευμένου από πλευράς Αναθέτουσας Αρχής κατά την επανεξέταση, μετά το ακυρωτικό αποτέλεσμα της Προσφυγής 22/2023. Συγκεκριμένα, εισηγούνται ότι η Αναθέτουσα Αρχή κατά την επανεξέταση δεν έλαβε καθόλου υπόψη το ξεκάθαρο συμπέρασμα της ΑΑΠ ότι τα στοιχεία που υποβλήθηκαν από τον Επιτυχόντα Προσφοροδότη για ικανοποίηση του όρου 6.4.4 των Εγγράφων του Διαγωνισμού σαφέστατα καταδεικνύουν ότι οι βασικοί εμπειρογνώμονες 1, 2, 3,

5 και 6 που προτείνοντο στην προσφορά του δεν κατείχαν την απαιτούμενη ειδική επαγγελματική πείρα που προνοούσε ο όρος. Ενόψει του ευρήματος αυτού, προσθέτουν, η Αναθέτουσα Αρχή είχε την υποχρέωση να απορρίψει την προσφορά του Επιτυχόντα Προσφοροδότη ως μη ανταποκρινόμενη σε ουσιώδη όρο του Διαγωνισμού και όχι να αναζητήσει διευκρινίσεις.

Στο σημείο αυτό κρίνουμε σκόπιμο να παραθέσουμε το σχετικό απόσπασμα από την απόφαση της πλειοψηφίας στην Προσφυγή αρ. 22/2023, επί της οποίας εδράζεται ουσιαστικά η εισήγηση περί παραβίασης των αρχών του δεδικασμένου και της ιεραρχίας των διοικητικών οργάνων, από πλευράς Αναθέτουσας Αρχής, κατά την επανεξέταση:

«Θα συμφωνήσουμε με τους Αιτητές στην ερμηνεία του όρου 6.4.4, ότι ο κάθε ένας εκ των εν λόγω Βασικών Εμπειρογνομόνων απαιτείτο να έχει 3ετή πείρα στο συγκεκριμένο ρόλο, είτε σε έργο (project) που να καλύπτει όλες τις απαιτήσεις της παραγράφου 6.4(2)(a) του Μέρους Α των Εγγράφων του Διαγωνισμού (δηλαδή έργο υλοποίησης (implementation) Εθνικού Συστήματος Πληροφοριών για Θεωρήσεις), είτε σε έργο (project) που να καλύπτει όλες τις απαιτήσεις της παραγράφου 6.4(2)(b) του Μέρους Α των Εγγράφων του Διαγωνισμού (δηλαδή έργο που να είχε ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών συντήρησης (maintenance) τέτοιου συστήματος). Εφόσον δε, με βάση τα στοιχεία του ιδίου του Επιτυχόντα, τα έργα υλοποίησης (implementation) και συντήρησης (maintenance) είχαν χρονική διάρκεια 20.5 μήνες και 28 μήνες αντίστοιχα, ήταν χρονικά αδύνατον για τους προτεινόμενους εμπειρογνώμονες να αποκτήσουν την πείρα που απαιτείτο από τον όρο που έθεσε η Αναθέτουσα Αρχή, είτε στον ένα τύπο έργου είτε στον άλλο. Θα συμφωνήσουμε, επίσης, ότι το λεκτικό του όρου αναφέρεται σε πείρα είτε στον ένα τύπο έργου είτε στον άλλο. Δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε με την ερμηνεία της Αναθέτουσας Αρχής, ότι καθίσταται αυτομάτως δυνατόν να πληρείται η απαιτούμενη τριετής ειδική επαγγελματική εμπειρία των Βασικών Εμπειρογνομόνων, εξαιτίας της πρόνοιας του όρου 6.4.2 όπου οι προϋποθέσεις των παραγράφων (a) και (b) μπορούν να πληρούνται με ένα μόνο συμβόλαιο. Η σαφέστατη αναφορά του όρου σε τριετή ειδική επαγγελματική εμπειρία, είτε σε έργο υλοποίησης είτε σε έργο συντήρησης, δεν αφήνει περιθώριο παρερμηνείας αφ' ης στιγμής το δηλωθέν έργο του Επιτυχόντα καθορίζει χρονικές διάρκειες των φάσεων υλοποίησης και συντήρησης, μικρότερες της τριετίας ανά εκάστη φάση.

Από το Έντυπο 4 του Επιτυχόντα αντιγράφουμε την επίμαχη αναφορά:

«...The implementation (υλοποίησης) project (Phase 1) was started on 28.6.2018 and finished at 11.3.2020 where the system was delivered

successfully (100%) for full production. On 11.03.2020 Phases 2 & 3 (συντήρησης) started...»

Η χρήση των λέξεων «started» και «finished» καθορίζει με σαφήνεια το χρόνο έναρξης και λήξης των δύο φάσεων, οι οποίες δεν καλύπτουν την τριετή περίοδο ειδικής επαγγελματικής εμπειρίας που απαιτούν οι όροι.

Η Αναθέτουσα Αρχή προέβαλε ισχυρισμό περί έλλειψης έννομου συμφέροντος των Αιτητών λόγω αλυσιτέλειας της Προσφυγής τους επειδή, ως ισχυρίζεται, αν υιοθετηθούν οι θέσεις τους τότε και η προσφορά τους θα είναι άκυρη.

[...]

Στην προκειμένη υπόθεση οι Αιτητές προέβαλαν ισχυρισμούς που αφορούν την εγκυρότητα της Προσφυγής του Επιτυχόντα. Ως φαίνεται από την απόφασή μας, η Προσφυγή των Αιτητών επιτυγχάνει και συνεπώς η απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής ακυρώνεται στην ολότητά της. Συνεπεία του αποτελέσματος της Προσφυγής, η Αναθέτουσα Αρχή έχει υποχρέωση όπως προβεί σε επανεξέταση του θέματος. Στο παρόν στάδιο δε γνωρίζουμε πως η απόφασή μας επιδρά στην προσφορά των Αιτητών, αλλά πολύ περισσότερο δεν γνωρίζουμε ποια θα είναι η απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής σε σχέση με την προσφορά των Αιτητών κατά το στάδιο της επανεξέτασης.

Συνεπώς η προδικαστική ένσταση της Αναθέτουσας Αρχής απορρίπτεται.»

Επίσης, για σκοπούς πλήρους ιστορικού, κρίνουμε σκόπιμο ενόψει των εγερθέντων θεμάτων από πλευράς Αιτητών που αφορούν στη διαδικασία επανεξέτασης, να δώσουμε μια πιο λεπτομερή εικόνα ως προς το τι ακολούθησε της ακυρωτικής απόφασης της ΑΑΠ για να καταλήξει η Αναθέτουσα Αρχή στην προσβαλλόμενη με την παρούσα Προσφυγή απόφαση, όπως αυτό εξάγεται από τους Διοικητικούς Φακέλους στους οποίους έχουμε ανατρέξει.

Σύμφωνα με τη νομική γνωμάτευση που εξασφάλισε η Αναθέτουσα Αρχή ως προς το θέμα των διευκρινίσεων, ότι δηλ. είναι δυνατή η αναζήτησή τους, κατά τη συνεδρία της ημερ. 01.11.2023, η Επιτροπή Αξιολόγησης αποφάσισε τα εξής

ως προς την προσφορά του Επιτυχόντα Προσφοροδότη που καταγράφουμε αυτούσια:

«2.2 GCC Computers Ltd

Για να διαπιστωθεί κατά πόσο οι προτεινόμενοι Βασικοί Εμπειρογνώμονες 1, 2, 3, 5 και 6 που προτάθηκαν στην προσφορά του εν λόγω οικονομικού φορέα κατείχαν την ελάχιστη τριετή ειδική επαγγελματική πείρα (Special Professional Experience) που απαιτείτο από τους όρους του Διαγωνισμού αποφασίστηκε όπως του ζητηθεί:

1. Συμπληρωματικό πιστοποιητικό στο οποίο να διευκρινίζονται οι ασυνέπειες μεταξύ του πιστοποιητικού που υποβλήθηκε στις 30 Νοεμβρίου 2022 το οποίο εκδόθηκε από το Υπουργείο Εξωτερικών της Φιλανδίας με θέμα «Successful implementation of a National Visa Information System» και του Έντυπου 4 της προσφοράς του. Οι εν λόγω ασυνέπειες υπογραμμίζονται αντιστοίχως για εύκολη αναφορά στα ακόλουθα δυο αποσπάσματα:

- α) Απόσπασμα από το πιστοποιητικό που εκδόθηκε από το Υπουργείο Εξωτερικών της Φινλανδίας:

«This is to certify that Solita Oy has successfully completed the contract with scope “The provision of services for the implementation and maintenance of a National Visa Information System” for Ministry for Foreign Affairs of Finland which has fully implemented the Schengen acquis.

The implementation of the respective contract (Phase 1) was completed on 11/03/2020, and the system is currently under maintenance valid until further notice and developed further in phases 2-3. The contract value of the implementation amounted to more than 4.000.000 Euros. It is clarified that the value of the implementation of the National Visa Information System (Phase 1) (i.e. excluding Maintenance, Support and Development of the phases 2-3) was more than 4.000.000 Euros.»

- β) Απόσπασμα από το Έντυπο 4 της προσφοράς του εν λόγω οικονομικού φορέα:

«The frame agreement contract of a National Visa Information System Finnish N-VIS (VISA) was signed 28.6.2018 containing the implementation project (phase 1), service and maintenance and the continuous development (phases 2-3) of the system. The implementation project (Phase 1) was started on 28.6.2018 and finished at 11.3.2020 where the system was delivered successfully (100%) for full production.»

2. Επιπρόσθετα, με βάση την ακόλουθη αναφορά στο πιστοποιητικό που υποβλήθηκε στις 30 Νοεμβρίου 2022, το οποίο εκδόθηκε από το Υπουργείο Εξωτερικών της Φιλανδίας με θέμα «Successful implementation of a National Visa Information System», αποφασίστηκε όπως ζητηθεί από τον εν λόγω οικονομικό φορέα όπως στο συμπληρωματικό πιστοποιητικό που θα υποβληθεί για το σημείο 1 πιο πάνω να διευκρινιστεί και να επεξηγηθεί περαιτέρω η φύση των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν για maintenance, support and continuous development/enhancements etc. μέχρι την ημερομηνία υποβολής των προσφορών.

«On 11.03.2020 Phases 2 & 3 started, which includes the provision of services for maintenance, support and continuous development/enhancements etc., of the above-mentioned contract, and still is ongoing. All services are delivered fully (100%) by the professional services of Solita Oy».

Αποφάσισε, επίσης, κατά την ίδια συνεδρία, να ζητήσει, προς τον ίδιο σκοπό, από τους Αιτητές τις εξής διευκρινίσεις:

«2.1 Logicom Solutions Ltd

Για να διαπιστωθεί κατά πόσο οι προτεινόμενοι Βασικοί Εμπειρογνώμονες 1, 2, 3, 5 και 6 που προτάθηκαν στην προσφορά του εν λόγω οικονομικού φορέα κατείχαν την ελάχιστη τριετή ειδική επαγγελματική πείρα (Special Professional Experience) που απαιτείτο από τους όρους του Διαγωνισμού αποφασίστηκε όπως του ζητηθεί:

- 1. Για το πιστοποιητικό που υποβλήθηκε στις 3 Νοεμβρίου 2022 το οποίο εκδόθηκε από το Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδας με Θέμα «Ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος και προμήθεια εξοπλισμού για το Εθνικό Σύστημα Θεωρήσεων (N-VIS) του Υπουργείου Εξωτερικών» για τεκμηρίωση της επιτυχούς υλοποίησης της σύμβασης της παραγράφου 6.4(2)(α) του Μέρους Α των Εγγράφων Διαγωνισμού, να υποβληθεί συμπληρωματικό πιστοποιητικό στο οποίο να διευκρινίζεται και να επεξηγείται περαιτέρω η φύση των εργασιών που παρασχέθηκαν για τις υπηρεσίες εγγύησης για δυο έτη.».*

Αποστάληκαν στη συνέχεια οι σχετικές ειδοποιήσεις ημερ. 08.11.2023 στους δυο πιο πάνω προσφοροδότες, ζητώντας τους τα πιο πάνω στοιχεία, οι οποίοι ανταποκρίθηκαν. Συγκεκριμένα, ο Επιτυχών Προσφοροδότης στην επιστολή του ημερ. 04.12.2023 επισύναψε αυθεντικό συμπληρωματικό πιστοποιητικό του Υπουργείου Εξωτερικών της Φινλανδίας ημερ. 21.11.2023 που απαντούσε σε όλα τα ερωτήματα της Επιτροπής Αξιολόγησης και διευκρίνισε τα εξής που καταγράφουμε αυτούσια:

«Αναφορικά με τις «ασυνέπειες» που επισημαίνονται στην επιστολή σας, οι οποίες προκύπτουν από φράσεις όπως «The frame agreement contract...», «...project (phase 1)...» κλπ, που χρησιμοποιήθηκαν στο Έντυπο 4 της προσφοράς μας, διευκρινίζουμε πως πρόκειται περί λανθασμένης διατύπωσης, καθώς, όπως και το Reference Letter από το Υπουργείο Εξωτερικών της Φινλανδίας αναφέρει, πρόκειται περί ενός συμβολαίου το

οποίο υλοποιήθηκε με επιτυχία και παράλληλα εμπλουτίστηκε με πρόσθετα περιφερειακά modules στις Φάσεις 2 & 3.».

Καταγράφουμε, επίσης, και το περιεχόμενο του επισυναπτόμενου στην επιστολή του ημερ. 04.12.2023 συμπληρωματικού πιστοποιητικού του Υπουργείου Εξωτερικών της Φινλανδίας, για σκοπούς καλύτερης παρακολούθησης:

«To whom it may concern,

Further to our letter of 1/11/2022, this is to further clarify that:

- (a) Solita Oy has successfully completed the contract with scope “The provision of services for the implementation and maintenance of a National Visa information system” for Ministry of foreign Affairs of Finland.*
- (b) The implementation of Phase 1 (Core system) was completed 100% on 11/03/2020 and the system is currently under maintenance.*
- (c) The Core system was then developed further (enhancements and enrichments) during Phases 2 & 3.*

Details on the deliverables of Phases 2 & 3 which enhanced/enriched the Core System, can be found below:

- ***Phase 2** includes the development/implementation of the following additional/peripheral modules:*
 - a. Development/Implementation of VISA application data entry solution for external service provider and for VISA applicants started on 01/2020 – completed on 06/2021*
 - b. Reporting 02/2020 – present*
- ***Phase 3** includes the development/implementation of the following additional/peripheral modules:*
 - a. Development/Implementation of Renewal of identity and access management solution for national VISA system started on 05/2020 – completed on 12/2021*
 - b. Continued development/implementation of the external application services started on 07/2021 – present.*
 - c. Development/implementation of 2D barcode solution for VISA stickers started on 01/2021 – completed on 12/2022*
 - d. Development/implementation of national D VISA started on 12/2021 – completed 06/2022*
 - e. Continues development/implementation of the identity and access management solution 01/2022 – present.*
 - f. Development/implementation of analytics services 07/2022 – present*
 - g. During 2022 and 2023, new functionalities and features have been further developed/implemented in the Visa Information System.*

Whenever the above modules are finished, they are entered under maintenance.».

Από την άλλη, οι Αιτητές ανταποκρινόμενοι στο αίτημα της Επιτροπής Αξιολόγησης για διευκρινίσεις, στην επιστολή τους ημερ. 01.12.2023 επισύναψαν το δικό τους συμπληρωματικό πιστοποιητικό του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδας για τεκμηρίωση της συμμόρφωσης της προσφοράς τους με τον όρο 6.4.2(a) του Μέρους Α των Εγγράφων του Διαγωνισμού.

Κατά τη συνεδρία της Επιτροπής Αξιολόγησης ημερ. 13.12.2023, εξετάστηκαν τα συμπληρωματικά πιστοποιητικά που την προμήθευσαν οι πιο πάνω οικονομικοί φορείς, που αφορούσαν στο κατά πόσο οι προτεινόμενοι βασικοί εμπειρογνώμονές τους 1, 2, 3, 5 και 6 κατείχαν την ελάχιστη τριετή επαγγελματική πείρα, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των Εγγράφων του Διαγωνισμού. Για μεν τους Αιτητές αποφασίστηκε ότι, στη βάση των στοιχείων που δόθηκαν, οι εμπειρογνώμονές τους αυτοί πληρούσαν τον όρο, για δε τον Επιτυχόντα Προσφοροδότη ότι θα έπρεπε να διευκρινιστούν περαιτέρω ορισμένα σημεία από το συμπληρωματικό πιστοποιητικό ημερ. 21.11.2023, το οποίο παρουσίαζε ασυνέπειες σε σχέση με το χρόνο ολοκλήρωσης των Φάσεων 1, 2 και 3. Ο Επιτυχόν Προσφοροδότης συμμορφώθηκε με την επιστολή του ημερ. 30.01.2024, στην οποία επισύναψε νεότερο πιστοποιητικό από το Υπουργείο Εξωτερικών της Φινλανδίας ημερ. 23.01.2024, που απαντούσε και διευκρίνιζε την εμπλοκή των προτεινόμενων εμπειρογνομένων, όπως για τον τρόπο και χρόνο υλοποίησης τους σχετικής σύμβασης στην οποία αναφέρετο το πιστοποιητικό.

Ως αποτέλεσμα των διευκρινίσεων που δόθηκαν από τον Επιτυχόντα Προσφοροδότη, η Επιτροπή Αξιολόγησης κατά τη συνεδρία της ημερ. 08.02.2024, εξετάζοντας την προσφορά του Επιτυχόντα Προσφοροδότη, έκρινε κατ' αρχάς ότι από το τελευταίο πιστοποιητικό του Υπουργείου Εξωτερικών της Φινλανδίας για την τεκμηρίωση της επιτυχούς υλοποίησης της σύμβασης, που αφορούσαν οι παράγραφοι 6.4.2(a) και 6.4.2(b) του Μέρους Α των Εγγράφων του Διαγωνισμού, διαπιστώνεται ότι οι τρεις Φάσεις του έργου είναι στα πλαίσια μιας Συμφωνίας, κάτω από την οποία υπάγονται τρία ατομικά συμβόλαια. Αποφάσισε δε τα εξής ως τους προτεινόμενους εμπειρογνώμονες 1, 2, 3, 5 και 6 από πλευράς Επιτυχόντα Προσφοροδότη, που καταγράφουμε αυτούσια:

«1.1.6 Με βάση τα συμπληρωματικά πιστοποιητικά που υποβλήθηκαν από το Υπουργείο Εξωτερικών της Φινλανδίας με ημερομηνίες 21/11/2023 και 23/01/2024 για συμμόρφωση με τις απαιτήσεις των παραγράφων 6.4(2)(a) και 6.4(2)(b) του Μέρους Α των Εγγράφων Διαγωνισμού διαπιστώνεται ξεκάθαρα ότι από τις 28/06/2018 μέχρι και την υποβολή της προσφοράς στις 06/07/2022 ολοκληρώθηκε η Φάση 1 που αφορούσε υλοποίηση του νέου Συστήματος (Core System) για Σενγκεν Θεωρήσεις της Φινλανδίας και υλοποιήθηκαν αναπτυχθήκαν πάρα πολλές λειτουργίες στα πλαίσια των Φάσεων 2 και 3. Ως εκ τούτου για συνεχή περίοδο τεσσάρων χρόνων η φύση των εργασιών της Συμφωνίας (Master Agreement) αφορούσε υλοποίηση (implementation).

1.1.7 Ενόψει των παραγράφων 2.1.2.5, 2.1.2.6, 2.1.2.7 και 2.1.2.8 πιο πάνω είναι ξεκάθαρα ότι οι Βασικοί Εμπειρογνώμονες 1, 2, 3, 5 και 6 που προτάθηκαν στην προσφορά του εν λόγω οικονομικού φορέα κατέχουν την ελάχιστη τριετή ειδική επαγγελματική πείρα (special professional experience) που απαιτείτο από τους όρους του Διαγωνισμού σε Έργο Υλοποίησης που πληροί τις απαιτήσεις της παραγράφου 6.4(2)(a) του Μέρους Α των Εγγράφων Διαγωνισμού με διάρκεια τεσσάρων χρόνων.

1.1.8 Με βάση τα πιο πάνω είναι ολοφάνερο ότι η υλοποίηση του Εθνικού Συστήματος Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις της Φινλανδίας δεν σταμάτησε με την αρχική υλοποίηση αλλά συνεχίστηκε καθ' όλη την διάρκεια του Master Agreement. Δηλαδή, η φύση των εργασιών του εν λόγω Έργου από την έναρξη του στις 28/06/2018 μέχρι και την υποβολή της προσφοράς στις 06/07/2022 αφορούσαν παροχή υπηρεσιών υλοποίησης.

1.1.9 [...]

1.1.10 Πέραν των πιο πάνω, αναφέρεται ότι ο οικονομικός φορέας GCC υπέβαλε ένα έργο για συμμόρφωση με τις απαιτήσεις των παραγράφων 6.4(2)(a) και 6.4(2)(b) του Μέρους Α των Εγγράφων Διαγωνισμού αφού η εν λόγω επιλογή επιτρεπόταν από τους όρους των εγγράφων διαγωνισμού. Η Επιτροπή Αξιολόγησης με βάση τα συμπληρωματικά πιστοποιητικά που υποβλήθηκαν από το Υπουργείο Εξωτερικών της Φινλανδίας με ημερομηνίες 21/11/2023 και 23/01/2024 διαπίστωσε ότι η διάρκεια σε έργο (project) που καλύπτει όλες τις απαιτήσεις της παραγράφου 6.4(2)(b) του Μέρους Α των Εγγράφων του Διαγωνισμού (δηλαδή έργο που να είχε ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών συντήρησης (maintenance) ανέρχεται στα τέσσερα (4) χρόνια. Η αναφορά στο πιστοποιητικό από το Υπουργείο Εξωτερικών της Φινλανδίας ημερομηνίας 23/01/2024: «Maintenance contract (reference contract under Section 6.4(2)(b) of Part A of the tender documents) was signed and put in effect on 28/06/2018 and it is continuing until further notice» είναι ξεκάθαρη. Ως εκ τούτου οι προτεινόμενοι Βασικοί Εμπειρογνώμονες 1, 2, 3, 5 και 6 που προτάθηκαν στην προσφορά του εν λόγω οικονομικού φορέα κατείχαν κατά την υποβολή της προσφοράς την ελάχιστη τριετή ειδική επαγγελματική εμπειρία (special professional experience) που απαιτείτο από τους όρους του Διαγωνισμού και σε Έργο Συντήρησης η διάρκεια του οποίου ανέρχεται σε τέσσερα χρόνια.

1.1.10.1 Σημειώνεται ότι η αναφορά στο πιστοποιητικό του Υπουργείου Εξωτερικών της Φινλανδίας ημερομηνίας 23/01/2024 ότι το Maintenance του Έργου μπήκε σε ισχύ με την έναρξη της αρχικής υλοποίησης επεξηγείται και στο πιστοποιητικό του Υπουργείου Εξωτερικών της Φινλανδίας με ημερομηνία 21/11/2023 στο οποίο αναφέρεται ότι: «when ever the above modules are finished, they are entered under maintenance». Επιπρόσθετα πέραν από την ένταξη του κάθε module που ολοκληρώνεται στο συμβόλαιο συντήρησης αναφέρεται από την Επιτροπή Αξιολόγησης ότι σε οποιοδήποτε έργο Πληροφορικής με την υπογραφή Συμβολαίου ο υλισμικός εξοπλισμός (i.e servers, routers, switches) και ο λογισμικός εξοπλισμός (system software, Commercial off-the-shelf software, Database) που απαιτούνται για την έναρξη της υλοποίησης του συστήματος μπαίνουν σε συντήρηση κάτω από συμβόλαιο συντήρησης.»

Κατέληξε στη συνέχεια στα εξής:

«2.1 GCC Computers Ltd

Με βάση τα συμπληρωματικά πιστοποιητικά που υποβλήθηκαν από το Υπουργείο Εξωτερικών της Φινλανδίας με ημερομηνίες 21/11/2023 και 23/01/2024 για τη Σύμβαση, η οποία υποβλήθηκε για συμμόρφωση των απαιτήσεων της παραγράφου 6.4(2)(a) και της παραγράφου 6.4(2)(b) του Μέρους Α των Εγγράφων Διαγωνισμού διαπιστώνεται ότι οι προτεινόμενοι Βασικοί Εμπειρογνώμονες 1, 2, 3, 5 και 6 που προτάθηκαν στην προσφορά του εν λόγω οικονομικού φορέα κατείχαν κατά την υποβολή της προσφοράς την ελάχιστη τριετή ειδική επαγγελματική πείρα (special professional experience) που απαιτείτο από τους όρους του Διαγωνισμού τόσο σε Έργο Υλοποίησης η διάρκεια του οποίου ανέρχεται σε 4 χρόνια όσο και σε Έργο Συντήρησης η διάρκεια του οποίου ανέρχεται σε 4 χρόνια. Στο σημείο αυτό τονίζεται επίσης ότι η απαίτηση για την ειδική επαγγελματική των Βάσκων Εμπειρογνομόνων ήταν αρκετό να ικανοποιηθεί σε ένα από τα δυο έργα και όχι και στα δυο όπως πληρείται στην προσφορά του εν λόγω οικονομικού φορέα.»

Σημειώνουμε ότι η παράθεση των πιο πάνω στοιχείων, παρά τη μεγάλη έκταση που καταλαμβάνουν στην απόφασή μας, κρίθηκε απαραίτητη ενόψει των αντίθετων εισηγήσεων των δύο πλευρών ως προς το δικαίωμα της Αναθέτουσας Αρχής να ζητήσει περαιτέρω διευκρινίσεις κατά το στάδιο της επανεξέτασης.

Έχουμε ήδη καταγράψει τις θέσεις των Αιτητών προς υποστήριξη των λόγων ακύρωσης που, επαναλαμβάνουμε, αναφέρονται κυρίως στο ότι θα έπρεπε η Αναθέτουσα Αρχή κατά την επανεξέταση να απορρίψει την προσφορά του Επιτυχόντα Προσφοροδότη, ως εκ του αποτελέσματος της Προσφυγής 22/2023, εξαιρώντας τον από τη διαδικασία της αξιολόγησης και όχι να προβεί σε αναζήτηση διευκρινίσεων σε σχέση με την προσφορά του.

Εκ διαμέτρου αντίθετη εκδοχή προβάλλει με τη γραπτή της αγόρευση η δικηγόρος της Αναθέτουσας Αρχής για το πιο πάνω θέμα. Συγκεκριμένα, εισηγείται ότι με την πλειοψηφική της απόφαση, η ΑΑΠ δεν εξέφρασε κρίση επί της ουσίας του θέματος κατά πόσο η προσφορά του Επιτυχόντα Προσφοροδότη πληρούσε ή όχι το συγκεκριμένο όρο του Διαγωνισμού ώστε να τίθεται ζήτημα αποκλεισμού του από το Διαγωνισμό, ως η σχετική εισήγηση των Αιτητών. Η ΑΑΠ, όπως διατείνεται η Αναθέτουσα Αρχή, ερμηνεύοντας τον όρο με την απόφασή της, ότι δηλ. η κάθε φάση αφορούσε σε έργο, εξέφρασε την κρίση της ως προς τα αναγραφόμενα στο Έντυπο 4 και μόνο, χωρίς να ασχοληθεί καθόλου με το πιστοποιητικό του Υπουργείου Εξωτερικών της Φινλανδίας, που είχε

υποβληθεί με την προσφορά του Επιτυχόντα Προσφοροδότη. Προτάσσει, με παραπομπή σε νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου και της ΑΑΠ, ότι με την ακυρωτική απόφαση στην Προσφυγή 22/2023 δεν επηρεάζεται η δυνατότητα της Αναθέτουσας Αρχής να πραγματοποιεί νέα έρευνα, όταν υφίσταται λόγος, χωρίς όμως να παραγνωρίζει την αρχή ότι οι Αναθέτουσες Αρχές οφείλουν σεβασμό στις αποφάσεις του ιεραρχικά ανώτερου οργάνου που θεσπίστηκε δια Νόμου. Ισχυρίζεται περαιτέρω ότι η κρίση της ΑΑΠ περιορίστηκε μόνο στην ερμηνεία του όρου σε συνάρτηση με το Έντυπο 4, όπου όμως, κατά την επανεξέταση, διαφάνηκε η αντίθεση του Εντύπου 4 με το σχετικό πιστοποιητικό του Υπουργείου Εξωτερικών της Φινλανδίας. Στο σημείο αυτό καταγράφουμε απόσπασμα από τη σελίδα 4 του Εντύπου 4 για σκοπούς καλύτερης κατανόησης του ζητήματος που είχε εγερθεί:

«Our company has successfully completed the contract for the provision of services for the implementation and maintenance of a National Visa Information System for the Ministry of Foreign Affairs of Finland which has fully implemented the Schengen acquis. Several frameworks, patterns and related standards, tools and processes exist that dealt with the enterprise architecture of the proposed application. The most commonly used are TOGAF, SAFe and ITIL. (For more information please read “Eligibility Criteria - Other relevant info - Solita-guide-learning-architecture-en.pdf”)

The solution is based on SOA (service-Oriented Architecture), which included several stages compressing of Pre-study of development in order to analyze the potential financial and process benefits of the new development, User Requirements definition in order to define the solution requirements and architecture, planning, development based on SCRUM methodology, Project Management based on SCRUM and PMI methodologies, deployment, testing, pilot, training and finally Maintenance and Support.

[...]

The frame agreement contract of a National Visa Information System Finnish N-VIS (VISA) was signed 28.6.2018 containing the implementation project (phase 1), service and maintenance and the continuous development (phases 2-3) of the system. The implementation project (Phase 1) was started on 28.6.2018 and finished at 11.3.2020 where the system was delivered successfully (100%) for full production.

On 11.03.2020 Phases 2 & 3 started, which includes the provision of services for maintenance, support and continuous development/enhancements etc, of the above-mentioned contract, and still is ongoing. All services are delivered fully (100%) by the professional services of Solita Oy.».

Είναι εισήγηση της Αναθέτουσας Αρχής ότι ενόψει της ερμηνείας που δόθηκε από την ΑΑΠ ως προς τις λέξεις «σύμβαση», «έργο» και «φάση» στον όρο, που δεν ήταν γνωστή κατά την αξιολόγηση της προσφοράς των Αιτητών και του Επιτυχόντα Προσφοροδότη, η Αναθέτουσα Αρχή έκρινε ότι κατά την επανεξέταση θα έπρεπε να διερευνήσει κατά πόσο υπήρχε συμμόρφωση των δύο οικονομικών φορέων με τα έγγραφα του Διαγωνισμού στη βάση της ερμηνείας αυτής, όπου η αναφορά σε «φάση» («*phase*») θεωρείται «έργο» («*project*»). Συμπληρώνει δε ότι εκείνο που γνώριζε η Αναθέτουσα Αρχή κατά την αρχική αξιολόγηση ήταν ότι ένα έργο στα πλαίσια μιας σύμβασης, μπορεί να διαχωριστεί σε φάσεις. Δεν γνώριζε όμως ότι οι φάσεις μπορούν να αποτελέσουν έργο από μόνες τους, όπως ερμηνεύτηκε δηλ. από την ΑΑΠ. Ενόψει αυτής της εξέλιξης, κρίθηκε εύλογη, κατά την άποψή της, η αναζήτηση διευκρινίσεων που ήταν επιτρεπτή στη βάση της διακριτικής ευχέρειας της Αναθέτουσας Αρχής, εφόσον δεν συνεπάγετο στην πράξη υποβολή νέας προσφοράς.

Κατ' αρχάς, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, κατόπιν ενδελεχούς μελέτης της ακυρωτικής απόφασης της ΑΑΠ, διαπιστώνουμε ότι η ΑΑΠ δεν προέβη σε σαφές εύρημα ότι ευσταθούσε ο λόγος ακύρωσης που προβλήθηκε στην Προσφυγή, ότι δηλ. οι προτεινόμενοι βασικοί εμπειρογνώμονες 1, 2, 3, 5 και 6

της προσφοράς των Αιτητών δεν πληρούσαν τον όρο 6.4.4 του Μέρους Α των Εγγράφων του Διαγωνισμού, που αναφέρετο στην ελάχιστη ειδική επαγγελματική πείρα που έπρεπε να κατέχουν. Απλά η ΑΑΠ με την πλειοψηφική της απόφαση, συμφωνώντας με την ερμηνεία του όρου 6.4.4 που δόθηκε από τους εκεί Αιτητές στα πλαίσια της Προσφυγής τους, ότι δηλ. το λεκτικό του όρου αναφέρεται σε πείρα είτε στον ένα τύπο του έργου είτε στον άλλο, απορρίπτοντας την ερμηνεία που προβλήθηκε από την Αναθέτουσα Αρχή, σε συνάρτηση με τη *«σαφέστατη αναφορά του όρου σε τριετή ειδική επαγγελματική εμπειρία, είτε σε έργο υλοποίησης είτε σε έργο συντήρησης»*, κατέληξε στην ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης στην ολότητά της, προσθέτοντας ότι η Αναθέτουσα Αρχή έχει υποχρέωση να προβεί σε επανεξέταση του θέματος.

Δεν συμφωνούμε με την εισήγηση των Αιτητών ότι η αναφορά στην ακυρωτική απόφαση για επανεξέταση αναφερόταν μόνο σε σχέση με τους Αιτητές εξαιρουμένου του Επιτυχόντα Προσφοροδότη. Όπως είναι διατυπωμένη η κατάληξη της ΑΑΠ και συγκεκριμένα *«Ως φαίνεται από την απόφασή μας, η Προσφυγή των Αιτητών επιτυγχάνει και συνεπώς η απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής ακυρώνεται στην ολότητά της. Συνεπεία του αποτελέσματος της Προσφυγής, η Αναθέτουσα Αρχή έχει υποχρέωση όπως προβεί σε επανεξέταση του θέματος.»*, δεν αφήνει καμία αμφιβολία ότι η *«επανεξέταση»* αναφέρετο γενικά στο θέμα της επιτυχίας της Προσφυγής.

Σε συμφωνία με τη δικηγόρο της Αναθέτουσας Αρχής, η κρίση της ΑΑΠ περιορίζεται μόνο στην ερμηνεία του όρου στη βάση της οποίας έκρινε ότι από

το Έντυπο 4 της προσφοράς του Επιτυχόντα Προσφοροδότη δεν φαινόταν να πληρούται ο όρος 6.4.4 του Μέρους Α των Εγγράφων του Διαγωνισμού. Δεν μπορούμε να γνωρίζουμε τους λόγους για τους οποίους η ΑΑΠ δεν εξέτασε την προδικαστική ένσταση που αντιμετώπιζαν οι Αιτητές και αναφέρετο στο ότι ούτε οι ίδιοι πληρούσαν τον όρο. Απλά σημειώνουμε ότι η αναφορά στην απόφαση, αμέσως μετά την κατάληξη για ακύρωση της απόφασης και επανεξέταση, στην προσφορά των Αιτητών, ότι δηλ. δεν μπορεί να γνωρίζει η ΑΑΠ την τύχη της ή πώς επιδρά η απόφαση κατά την επανεξέταση, απορρίπτοντας στη συνέχεια την προδικαστική ένσταση, είναι ενδεικτική ότι η διαταγή για επανεξέταση αφορούσε και τους δύο προσφοροδότες.

Η δεσμευτικότητα και η εμβέλεια των αποφάσεων της ΑΑΠ υπήρξε αντικείμενο εξέτασης από το Ανώτατο Δικαστήριο στην υπόθεση **Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών v. Podium Engineering Ltd (2016) 3 ΑΑΔ 32**, στην οποία παρέπεμψε και η δικηγόρος της Αναθέτουσας Αρχής. Με αναφορά στη μέχρι σήμερα νομολογία αποφασίστηκαν τα εξής για το θέμα:

*«Η αναθέτουσα αρχή ήταν δεσμευμένη μετά την αποδοχή της ιεραρχικής προσφυγής υπ' αρ. 45/2007, στο βαθμό που η απόφαση της Αναθεωρητικής Αρχής ήταν ακυρωτική. Στη **A.G.F. Trading and Engineering Ltd v. Υπουργείου Υγείας, συνεκδικαζόμενες υποθέσεις αρ. 1257/2005 και 1258/2005, ημερ. 4.12.2007**, εξετάστηκε η εμβέλεια των αποφάσεων της Αναθεωρητικής Αρχής. Λέχθηκε ότι τα αρμόδια διοικητικά όργανα δεν παραμένουν εσαεί δεσμευμένα από προηγούμενη κρίση τους και κατά τη νομολογία μπορούν να διαφοροποιήσουν αρχικές κρίσεις νοουμένου ότι αιτιολογείται η μεταστροφή, (δέστε και **A. Papatris Medical Co. Ltd v. Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών κ.ά. υπόθ. αρ. 52/2014, ημερ. 30.9.2015**). Όπως δε έχει αποφασιστεί στη **Vouros Healthcare Ltd v. Υπουργείου Υγείας (2012) 3 Α.Α.Δ. 316**, οι αποφάσεις της Αναθεωρητικής Αρχής δεν εξομοιώνονται με αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ούτως ώστε να είναι επιτρεπτό να γίνεται επανεξέταση κατά τρόπο που να είναι δυνατή η διαφοροποίηση της αρχικής απόφασης στη βάση καλού λόγου.*

Εδώ η αναθέτουσα αρχή επέλεξε να συμμορφωθεί κατά την επανεξέταση με το ακυρωτικό αποτέλεσμα της ιεραρχικής προσφυγής αρ. 45/2007, να κατακυρώσει την προσφορά στη Logicom, με αποκλεισμό της Podium, υπό το φως της απόφασης της Αναθεωρητικής Αρχής. Σημειώνεται ότι η Podium είχε προσβάλει την απόφαση αυτή με την υπ' αρ. 1548/2007 προσφυγή στο Ανώτατο Δικαστήριο την οποία όμως στη συνέχεια απέσυρε στις 4.2.2009, ενώ και στο πλαίσιο της υπό κρίση πρωτόδικης προσφυγής, η Podium δεν πρόβαλε ισχυρισμό ότι η απόφαση της Αναθεωρητικής Αρχής στην ιεραρχική προσφυγή αρ. 45/2007 ήταν λανθασμένη ή η απόφαση για αποκλεισμό της από το διαγωνισμό ήταν ωσαύτως λανθασμένη.

*Το ότι η Αναθεωρητική Αρχή στο σκεπτικό της στην ιεραρχική προσφυγή αρ. 82/2007, είχε λανθασμένα αναφέρει ότι η αναθέτουσα αρχή θα μπορούσε να προσβάλει ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου την απόφαση της Αναθεωρητικής Αρχής εάν δεν συμφωνούσε με αυτή, δεν επηρέασε ποσώς την όλη διαδικασία διότι δεν επέδρασε με οποιοδήποτε τρόπο στη νομιμότητα της απόφασης της Αναθεωρητικής Αρχής. Αυτό, διότι η θέση που εκφράστηκε από την Αναθεωρητική Αρχή, και που είναι αντίθετη με τη νομολογία που τέθηκε με την υπόθεση **Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λευκωσίας ν. Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών (2007) 3 Α.Α.Δ. 568**, απόφαση Πλήρους Ολομέλειας, όπου αποφασίστηκε ότι μια αναθέτουσα αρχή δεν έχει δικαίωμα να αμφισβητήσει δικαστικά την απόφαση του ιεραρχικά ανώτερου οργάνου, δεν είχε αφενός πρακτική επίπτωση εφόσον η αναθέτουσα αρχή δεν προέβη σε τέτοιο μέτρο, αλλά αντίθετα επανεξέτασε την υπόθεση και αφετέρου, όπου υπάρχει επάλληλη αιτιολογία η οποία είναι ορθή, η πράξη δεν ακυρώνεται στη βάση του Άρθρου 31 του Νόμου αρ. 158(I)/99, (δέστε και **Πορίσματα Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας 1929-1959** σελ. 189, **Χριστοδουλίδη ν. Δημοκρατίας (1984) 3 Α.Α.Δ. 1297** και **Θεοδουλίδου ν. Υπουργείου Παιδείας (1989) 3 Α.Α.Δ. 2605**). Σχετική με το ζήτημα του δικαιώματος δικαστικής προσφυγής από αναθέτουσες αρχές σε περίπτωση ακυρώσεως των αποφάσεών τους, είναι και η πρόσφατη απόφαση στην **Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ν. Δημοκρατίας (2015) 3 Α.Α.Δ. 595**, στην οποία αναλύεται το όλο θέμα με παραπομπή και σε Ευρωπαϊκή νομολογία.».*

Στην υπό κρίση περίπτωση, η Αναθέτουσα Αρχή συμμορφούμενη με την ακυρωτική απόφαση της ΑΑΠ προέβη σε επανεξέταση, ως όφειλε, στη βάση της νομολογίας, αλλά και της ίδιας της απόφασης της ΑΑΠ. Σημειώνουμε ότι οι αποφάσεις της ΑΑΠ αποτελούν δεδικασμένο προς το κατώτερο διοικητικό όργανο, επιταγή που προκύπτει και από την παράγραφο 7 του άρθρου 2 της Οδηγίας 89/665/ΕΚ στη βάση της οποίας εγκαθιδρύθηκε η ΑΑΠ (βλ. **Υπόθεση αρ. 1253/05, AGF Trading Engineering Ltd -v- Υπουργείου Υγείας**, ημερ. **07.03.2007**, η οποία υιοθετήθηκε στην πιο πρόσφατη **AT Multitech**

Corporation Ltd -v- Κυπριακής Δημοκρατίας, Υπόθεση Αρ. 1791/2007, ημερ. 21.01.2010). Αντίθετη προσέγγιση θα εξουδετέρωνε ουσιαστικά την όλη διαδικασία των προσφορών, ιδιαίτερα το μηχανισμό επανεξέτασης του αντικειμένου της διοικητικής απόφασης, αλλά και το τελεσφόρο αυτής.

Συνεπώς, δεν τίθεται στην παρούσα περίπτωση θέμα αποκλεισμού του Επιτυχόντα Προσφοροδότη κατά την επανεξέταση λόγω της ακυρωτικής απόφασης της ΑΑΠ. Η υποχρέωσή της περιορίζετο στην επανεξέταση του Διαγωνισμού στη βάση της ερμηνείας του όρου 6.4.4 που δόθηκε από την ΑΑΠ, όπως και έπραξε, χωρίς βεβαίως να δεσμεύεται από τυχόν προηγούμενη κρίση της, εφόσον μπορεί να βασιστεί στη βάση της νομολογίας και επί μεταγενέστερων γεγονότων. Σημειώνεται ότι η αρχή που έθεσε η νομολογία εξετάζοντας την εμβέλεια των άρθρων 57 και 58 του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου του 1999 (Ν. 158(I)/1999) ότι η επανεξέταση διενεργείται στη βάση του πραγματικού και νομικού καθεστώτος που ίσχυε κατά το χρόνο έκδοσης της ακυρωθείσας διοικητικής πράξης ισχύει μόνο στην περίπτωση ακυρωτικής απόφασης Ανωτάτου Δικαστηρίου και όχι διοικητικού οργάνου (βλ. **Vouros Healthcare Ltd -v- Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (2012) 3 ΑΑΔ 316**). Το δε άρθρο 59 του Ν. 158(I)/1999 που προνοεί για δεδικασμένο, στο οποίο παρέπεμψε επίσης ο δικηγόρος των Αιτητών, σαφώς αναφέρεται σε αποφάσεις Δικαστηρίου.

Επομένως, στην περίπτωση που η Αναθέτουσα Αρχή προχωρήσει με επανεξέταση, τότε το μόνο που τη δεσμεύει από την ακυρωτική απόφαση της ΑΑΠ είναι η ακυρωτική κατάληξη, ενώ οι οποιεσδήποτε άλλες αναφορές στο σκεπτικό της απόφασης της ΑΑΠ δεν είναι δεσμευτικές. Μπορεί να διαφοροποιηθεί νοούμενου ότι δικαιολογείται επαρκώς, όπως επιβάλλεται από τις αρχές του Διοικητικού Δικαίου. Εδώ η Αναθέτουσα Αρχή, όχι μόνο προέβη σε επανεξέταση αλλά αυτή έγινε στη βάση της ερμηνείας που δόθηκε από την ΑΑΠ στον όρο 6.4.4, εξ ου και αναζήτησε διευκρινίσεις. Όπως αναφέρθηκε στην υπόθεση **Κυπριακή Δημοκρατία -v- Grupo Mechanica Del Vuelo Sistemas SA, Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 146/2013, ημερ. 03.02.2020**, με αναφορά στην **Podium Engineering Ltd** (ανωτέρω), *«η αναθέτουσα αρχή εν πάση περιπτώσει δεν παραμένει δεσμευμένη εσαεί από την προηγούμενη απόφαση της και μπορεί να διαφοροποιηθεί για καλό λόγο μετά την επανεξέταση που διενεργεί μετά την απόφαση της Αναθεωρητικής Αρχής, η οποία και δεν εξομοιώνεται με αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου ώστε να δημιουργείται δεδικασμένο, όπως λανθασμένα αναφέρουν οι εφεσίβλητοι, (Vouros Healthcare Ltd v. Υπουργείου Υγείας (2012) 3 Α.Α.Δ. 316 και Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών v. Podium Engineering Ltd, Αναθεωρητική Έφεση αρ. 192/2010, ημερ. 29.1.2016)»*.

Σ' ό,τι αφορά την υπόθεση **Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λευκωσίας -v- Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών (2007) 3 ΑΑΔ 568** στην οποία παρέπεμψε ο δικηγόρος των Αιτητών προς υποστήριξη των θέσεων του, αντικείμενο εξέτασης στην υπόθεση αυτή ήταν κατά πόσο οι Αναθέτουσες Αρχές έχουν έννομο συμφέρον να προσβάλουν τις αποφάσεις της ΑΑΠ στη βάση του Άρθρου

146 του Συντάγματος. Λέχθηκε δε ότι οι Αναθέτουσες Αρχές δεν έχουν δικαίωμα αμφισβήτησης των αποφάσεων ή παρέκκλισης από τις αποφάσεις της ΑΑΠ. Εδώ δεν τίθεται θέμα αμφισβήτησης της απόφασης της ΑΑΠ, εφόσον η Αναθέτουσα Αρχή συμμορφώθηκε με την απόφαση προβαίνοντας σε επανεξέταση της κατακύρωσης του Διαγωνισμού στη βάση πλέον της ερμηνείας του όρου που δόθηκε από την ΑΑΠ και όχι εκείνης που έδωσε η ίδια αρχικά στον όρο.

Οι Αιτητές παραπονούνται, επίσης, για την ενέργεια της Αναθέτουσας Αρχής να ζητήσει διευκρινίσεις από τον Επιτυχόντα Προσφοροδότη. Από το περιεχόμενο των Διοικητικών Φακέλων και ιδιαίτερα των όσων ακολούθησαν της ακυρωτικής απόφασης της ΑΑΠ, διαφαίνεται το σκεπτικό της απόφασης της Επιτροπής Αξιολόγησης να αναζητήσει διευκρινίσεις, που ήταν η διαπιστωθείσα ανακρίβεια και αντιφατικότητα που επεσήμανε κατά την επανεξέταση μεταξύ του Εντύπου 4 με το πιστοποιητικό του Υπουργείου Εξωτερικών της Φινλανδίας, ενόψει της ερμηνείας που δόθηκε στον όρο από την ΑΑΠ.

Οι διαπιστώσεις της Επιτροπής Αξιολόγησης ως αποτέλεσμα των διευκρινίσεων που δόθηκαν με τα Πιστοποιητικά του Υπουργείου Εξωτερικών της Φινλανδίας καταγράφονται με λεπτομέρεια στη Συμπληρωματική Έκθεση Αξιολόγησης. Σύμφωνα δε με τα πρακτικά της συνεδρίας της Επιτροπής Αξιολόγησης ημερ. 08.02.2024 και τη Συμπληρωματική Έκθεση Αξιολόγησης που υιοθετεί στην ουσία τις διαπιστώσεις της κατά την συνεδρία, η προσφορά του Επιτυχόντα

Προσφοροδότη πληρούσε τους όρους του Διαγωνισμού, στη βάση των στοιχείων που δόθηκαν με τα συμπληρωματικά πιστοποιητικά του Υπουργείου Εξωτερικών της Φινλανδίας και της ερμηνείας που δόθηκε με την ακυρωτική απόφαση της ΑΑΠ. Δεν επρόκειτο περί εντελώς νέων γεγονότων ή εγγράφων, αλλά συμπληρωματικών προς διευκρίνιση εκείνων που δόθηκαν με την υποβολή της προσφοράς που προέρχεται από την ίδια Αρχή, δηλ. το Υπουργείο Εξωτερικών της Φινλανδίας, και αφορά την ίδια Σύμβαση με το αρχικό πιστοποιητικό, αλλά και το ίδιο Έντυπο 4. Σύμφωνα με το τελευταίο πιστοποιητικό ημερ. 23.01.2024, η Επιτροπή Αξιολόγησης έκρινε ότι διαπιστώθηκε ξεκάθαρα ότι οι τρεις φάσεις του έργου ήταν στα πλαίσια μιας συμφωνίας που υπογράφηκε με την εταιρεία Solita Oy στις 28.06.2018, κάτω από την οποία υπάγονται τρία ατομικά συμβόλαια για κάθε είδος εργασίας, ένα για τη Φάση 1, ένα για τις Φάσεις 2 και 3 και ένα για τη Συντήρηση και ότι από τις 28.06.2018 μέχρι και την υποβολή της προσφοράς του Επιτυχόντα Προσφοροδότη, δηλ. 06.07.2022, είχε υλοποιηθεί η Φάση 1 που αφορούσε υλοποίηση του Νέου Συστήματος για Σένγκεν Θεωρήσεις της Φινλανδίας.

Σημειώνουμε ότι το συμπέρασμα της ΑΑΠ ότι οι τρεις φάσεις επρόκειτο για διαφορετικά έργα, εξήχθη, σύμφωνα με την απόφασή της, με αναφορά μόνο στο Έντυπο 4 του Επιτυχόντα Προσφοροδότη στο οποίο αναφερόταν και η εισήγηση των Αιτητών. Αυτό είναι φανερό από το σημείο της απόφασης «*Το επιχείρημα των Αιτητών εδράζεται στο περιεχόμενο της υποβολής του Εντύπου 4 του Επιτυχόντα αναφορικά με*

το έργο στο οποίο αυτός βασίστηκε για σκοπούς ικανοποίησης των απαιτήσεων των παραγράφων 6.4(2)(a) και (b), [...]», αλλά και από άλλα αποσπάσματα της απόφασης.

Δεν μας διαφεύγει ότι η αναζήτηση συμπληρωματικών πιστοποιητικών για το θέμα της πείρας των εμπειρογνομόνων δεν έγινε μόνο για τον Επιτυχόντα Προσφοροδότη, αλλά και για τους Αιτητές, η προσφορά των οποίων αντιμετώπιζε την ίδια ασάφεια, οι οποίοι επίσης κατέθεσαν συμπληρωματικό πιστοποιητικό από το Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδας. Συνεπώς, δεν τίθεται στην παρούσα περίπτωση θέμα άνισης μεταχείρισης μεταξύ των προσφοροδοτών. Το αντίθετο θα συνέβαινε αν ζητούντο μόνο για τους Αιτητές διευκρινίσεις.

Σημειώνουμε ότι στην παρούσα περίπτωση η αναζήτηση και παροχή των πιο πάνω διευκρινίσεων ενόψει των γεγονότων της υπόθεσης, ιδιαίτερα της ερμηνείας που δόθηκε στον όρο 6.4.4 από την ΑΑΠ που είχε ως αποτέλεσμα το Έντυπο 4 να παρουσιάζει ασυνέπειες με τα Πιστοποιητικά του Υπουργείου Εξωτερικών της Φινλανδίας, δεν εξομοιούται στην πράξη με υποβολή νέας προσφοράς. Συνεπώς, κρίνουμε ότι η ενέργεια αυτή της Αναθέτουσας Αρχής δεν ενέχει οτιδήποτε το μεμπτό.

Η δυνατότητα παροχής διευκρινίσεων κατά το στάδιο αξιολόγησης των προσφορών υπήρξε αντικείμενο μελέτης στο σύγγραμμα του Δημήτριου Γ.

Ράικου, «**Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων**», Γ' Έκδοση, όπου με αναφορά στο

Ενωσιακό Δίκαιο και Ευρωπαϊκές Οδηγίες προνοούνται τα εξής:

Σελ. 396, 397:

«Περαιτέρω το Δικαστήριο στην ίδια απόφαση κατέστησε σαφές ότι, δεν αντιβαίνει στο ενωσιακό δίκαιο (στην κριθείσα υπόθεση προς το εν λόγω άρθρο 2 της οδηγίας 2004/18), ειδικότερα, η κατεξάιρεση διόρθωση ή κατά περίπτωση συμπλήρωση των δεδομένων της προσφοράς, μεταξύ άλλων, επειδή απαιτείται προφανώς η απλή διευκρίνισή τους ή η διόρθωση πρόδηλων εκ παραδρομής λαθών, υπό τον όρο ότι η τροποποίηση αυτή δεν συνεπάγεται στην πράξη την υποβολή νέας προσφοράς.

Η δυνατότητα αυτή υπηρετεί και την ανάπτυξη επαρκούς ανταγωνισμού μεταξύ των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων και διασφαλίζει ότι προσφορές των υποψηφίων δεν θα απορρίπτονται για ήσσονος σημασίας πλημμέλειες. Διαφορετική προσέγγιση θα είχε ως αποτέλεσμα να αποκλείονται υποψήφιοι οι οποίοι έχουν την ικανότητα να εκτελέσουν τη σύμβαση, εξαιτίας τυχόν σφαλμάτων που εκ παραδρομής εμφιλοχώρησαν κατά τη σύνταξη της προσφοράς τους²⁶⁹.

Στην περίπτωση αυτή, η αναθέτουσα αρχή, κατά την άσκηση της εξουσίας εκτίμησης που διαθέτει, οφείλει να μεταχειρίζεται όλους τους διαγωνιζόμενους με όρους ισότητας και ειλικρίνειας, ώστε να μη δημιουργείται η υπόνοια ότι το αίτημα παροχής διευκρινίσεων, το οποίο η εν λόγω αρχή απευθύνει κατά το πέρας της διαδικασίας επιλογής των προσφορών, δύναται, υπό το πρίσμα των αποτελεσμάτων του, να έχει αδικαιολόγητα ευνοϊκές ή δυσμενείς συνέπειες για τον ή τους υποψηφίους, τους οποίους αφορά το αίτημα αυτό. Το δε αίτημα παροχής διευκρινίσεων περί της προσφοράς μπορεί να απευθυνθεί μόνον αφότου η αναθέτουσα αρχή έχει λάβει γνώση του συνόλου των προσφορών²⁷⁰.

[...] Εξάλλου, το αίτημα παροχής διευκρινίσεων πρέπει να αφορά όλα τα σημεία της προσφοράς που είναι ανακριβή ή μη σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές της συγγραφής υποχρεώσεων, πράγμα που σημαίνει ότι η αναθέτουσα αρχή δεν έχει τη δυνατότητα να απορρίψει την προσφορά λόγω ενδεχόμενης ασάφειας τμήματός της που δεν αποτέλεσε αντικείμενο του εν λόγω αιτήματος.».

269. Βλ. υπ. αριθμ. 21/2014 γνώμη Νομικού Συμβούλου Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., με την οποία ορθά γίνεται δεκτό ότι δεν μπορεί ο υποψήφιος κατά το στάδιο της διευκρίνισης ή συμπλήρωσης των εγγράφων της προσφοράς του να αναφέρει και να προσκομίζει σχετικά δικαιολογητικά έγγραφα για άλλες συμβάσεις, πέραν των όσων είχε επισυνάψει αρχικά στην προσφορά του. Και τούτο διότι, η εκ των υστέρων υποβολή των καταλόγων με τις προηγούμενες συμβάσεις, τις οποίες οι υποψήφιοι είχαν παραλείψει να υποβάλουν αρχικά με την προσφορά τους, συνιστά κατ' ουσίαν ριζική τροποποίηση της προσφοράς, η οποία παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων και της διαφάνειας.
270. Βλ. και ΔΕΚ, C-599/10, Lombardini και Mantovani, σκέψεις 51 και 53.

Σελ. 398, 399:

«Η ερμηνευτική αυτή τοποθέτηση του Δικαστηρίου γεννά το ερώτημα αν πρέπει το άρθρο 56 παρ. 3 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, κατά το οποίο η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί τους οικονομικούς φορείς να υποβάλλουν, να συμπληρώνουν, να διευκρινίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση, όταν αυτές είναι ελλιπείς ή λανθασμένες ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι η συμπλήρωση κ.λπ. των εγγράφων επιτρέπεται μόνον όσον αφορά έγγραφα για τα οποία

μπορεί να διαπιστωθεί αντικειμενικά ότι υφίσταντο πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής στη διαδικασία, ή υπό την έννοια ότι το Δικαστήριο επεσήμανε, συναφώς, απλώς μια ορισμένη δυνατότητα και η συμπλήρωση των εγγράφων επιτρέπεται και σε άλλες περιπτώσεις, παραδείγματος χάριν με την εκ των υστέρων υποβολή εγγράφων που δεν υφίσταντο πριν από τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας, αλλά μπορούν να επιβεβαιώσουν αντικειμενικά ότι πληροῦται συγκεκριμένη προϋπόθεση συμμετοχής.

Το Δικαστήριο στην απόφαση C-366/12, δεν υποδεικνύει τη μοναδική δυνατότητα συμπλήρωσης εγγράφων, αλλά αφορά μόνο μία εκ των δυνατοτήτων, ενώ η συμπλήρωση των εγγράφων πρέπει να επιτρέπεται και σε άλλες περιπτώσεις, κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής, υπό την προϋπόθεση ότι αφενός δεν περιλαμβάνει αδικαιολόγητα σε ευμενή ή δυσμενή θέση τον υποψήφιο ή τους υποψηφίους στους οποίους ζητήθηκε ή επιτράπη η συμπλήρωση των εγγράφων, και αφετέρου τηρήθηκαν τα κριτήρια που η ίδια η αναθέτουσα αρχή έχει καθορίσει. Επομένως, μπορεί να επιτρέπεται η συμπλήρωση των εγγράφων τα οποία, αν και δεν υφίσταντο κατά την λήξη της προθεσμίας υποβολής των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, εντούτοις βεβαιώνουν τη συνδρομή των προγενέστερων πραγματικών περιστατικών που ανάγονται στον κρίσιμο εκείνο χρόνο²⁷³.».

273. Βλ. σχετικά υπ. αριθμ. 21/2014 γνώμη Νομικού Συμβούλου ΕΑΑΔΗΣΥ, κατά την οποία ο νέος κατάλογος των εκτελεσθεισών συμβάσεων, είναι έγγραφο το οποίο καταρτίστηκε και προσκομίστηκε στην αναθέτουσα αρχή σε χρονικό σημείο μεταγενέστερο της λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής. Ωστόσο, με αυτό δεν σκοπείται η απόδειξη της πλήρωσης των περιστατικών που επικαλέσθηκε ο υποψήφιος κατά την προσφορά του (ήτοι την απόδειξη της τεχνικής του ικανότητας και επαγγελματικής του επάρκειας βάσει των συμβάσεων που υπέβαλε), αλλά η απόδειξη της τεχνικής του ικανότητας βάσει εντελώς διαφορετικών συμβάσεων, τις οποίες δεν είχε αναφέρει καθόλου στην αρχική προσφορά του. Υπό την έννοια αυτή λοιπόν και στον βαθμό που τα νέα προσκομιζόμενα έγγραφα δεν βεβαιώνουν τη συνδρομή των πραγματικών περιστατικών που είχε επικαλεστεί στην αρχική προσφορά του ο υποψήφιος, δεν δύναται να υποβληθούν παραδεκτώς και να ληφθούν υπόψη από την αναθέτουσα αρχή.

Σελ. 400:

«Ήδη, με την παράγραφο 3 του άρθρου 56 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ ορίζεται ότι, όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται από τους οικονομικούς φορείς είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν -εφόσον δεν ορίζεται άλλως από την εθνική νομοθεσία με την οποία εφαρμόζεται η εν λόγω οδηγία- να ζητούν από τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς να υποβάλλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση εντός εύλογης προθεσμίας υπό την προϋπόθεση ότι τα σχετικά αιτήματα υποβάλλονται τηρουμένων των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας.».

Σελ. 401:

«Επιπρόσθετα, η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση αυτή, δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση με τους όρους της διακήρυξης, αλλά μόνο τη διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί. Ενώ, δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη διαδικασία ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης (παρ. 2 και 3 άρθρου 102 ν. 4412/2016).».

Έχοντας κατά νου την πιο πάνω νομολογία και νομικά συγγράμματα σε συνάρτηση με τα γεγονότα της υπόθεσης, όπως εξάγονται από τους Διοικητικούς Φακέλους, μεγάλο μέρος των οποίων καταγράφουμε ανωτέρω, βρίσκουμε ότι η αναζήτηση διευκρινίσεων, όχι μόνο από τον Επιτυχόντα Προσφοροδότη αλλά και από τους Αιτητές, που αποσκοπούσαν σε διασαφήνιση στοιχείων που υποβλήθηκαν με την προσφορά τους και αναφέροντο στην τριετή επαγγελματική πείρα που απαιτούσε ο όρος 6.4.4 του Μέρους Α των Εγγράφων του Διαγωνισμού για τους πιο πάνω προτεινόμενους εμπειρογνώμονες, ήταν ευλόγως επιτρεπτή και εντός των ορίων της διακριτικής ευχέρειας της Αναθέτουσας Αρχής. Τα πιστοποιητικά που προσκόμισε κατά την επανεξέταση ο Επιτυχών Προσφοροδότης κρίνουμε ότι απλά παρέχουν αντικειμενική επιβεβαίωση ότι πληρούται ο συγκεκριμένος όρος. Η ενέργεια αυτή της Αναθέτουσας Αρχής κατ' ουδένα λόγο μπορεί να θεωρηθεί ότι παραβιάζει την αρχή του δεδικασμένου ως εκ της ακυρωτικής απόφασης της ΑΑΠ για τους λόγους που αναφέρουμε ανωτέρω. Ούτε, επίσης, η ακυρωτική απόφαση της ΑΑΠ περιορίζει την Αναθέτουσα Αρχή στην έρευνά της κατά τη διαδικασία της επανεξέτασης/επαναξιολόγησης των προσφορών.

Ενόψει όλων των πιο πάνω, οι εισηγήσεις των Αιτητών για το αντίθετο δεν ευσταθούν γι' αυτό θα πρέπει να απορριφθούν. Σημειώνουμε ότι με την Προσφυγή δεν προσβάλλεται η κρίση της Αναθέτουσας Αρχής ότι, με τις

διευκρινίσεις που δόθηκαν, η προσφορά του Επιτυχόντα Προσφοροδότη πληρούσε τους όρους του Διαγωνισμού, γι' αυτό και δεν θα ασχοληθούμε.

Η Προσφυγή απορρίπτεται. Η προσβαλλόμενη απόφαση επικυρώνεται.